

הכל שוחטין פרק ראשון חולין

יא.

עין משפט
נר מצוה

ע"ה א מ"י פ"ו מהלכות
מעשה קרבנות הלכה
י"ז

ע"ב ב מ"י פ"י מהלכות
ק"פ הלכה ה'

ע"ג ג מ"י פ"א מהלכות
מעשה קרבנות הלכה
י"ח

ע"ד ד מ"י פ"י מהלכות
ר"ח הלכה ז'

ע"ה ה מ"י פ"ה מהלכות
עבודת ז"ה הלכה
י"ט

תורה אור השלם

1. לא נתקנה אחרי רבים לרעת ולא תענה על רב לטות אחרי רבים להטות: שמות כג
2. והפשיט את העלצה ונתח אתה ללתיחיה: ירמיה א
3. בבית אחד יאכל לא תוציא מן הבית מן הקשר חוצה ועצם לא תשברו בו: שמות יב
4. והקריב מזבח השלמים אשה ל' חלבו והקריב חמיה לעמיה והקריב את הקריב ואת כל החלב אשר על הקריב: ירמיה ג ט
5. וכל זקני העיר ההוא יקריבו אל הקהל ויחצו את ידיהם על הקהל והקריב יחצו: דברים כא
6. ותתח אתה אל אלהיך ואתה וירוציא אתה אל מותו למתנה ופשיט אתה לפניה: מדברים ט ג
7. וקלח את שני השעירים והקמדם אתם לפני ה' פתח אהל מועד: ויקרא טו ז

שימוש מקובצת

אין כהן דקיימי דרא דגברי ואמרי לא בער לא בער כדקאי קאי: אחריו רבים להטות רובא. נ"ב ע"י תוסי' בבורות דף יט ע"ב: ב' וקלי ליה ובדיק ליה דתניא אבל השרוף בעצמות המהתך בגידים אין בו: א' דפלי ליה בבקעו ותוצתו ולא יבדיל: פלי נפדיר בלע"ז: א' ליתף מוצר פשוט הוה גט מקשר דאמא לקמיה דרב ויהו פלי ליה לקמיה כן מצאתי בספרי: א' והובק קרי ליה אילת תמימה שאין רשאי לבקעה ולחלקה ואפילו לבודקה הוסי': א' לא מתקין חוט השרדה להטות בו שכבר כלה כחו שכבר הבחמה בסמך גבה על יריכה ולא על חללה: א' הא לאו קרבן הוא ומהעורפה נמי לא נפקא לן אלא שחאה לעולם: א' האמר דבי ר' נאי בקדושין וכו' נ"ב נ"א בקצת ס"י האמר דבי ר' נאי ילפי' מקדשים ליתא: א' ונ"א ונ"א כיון שלמדנו דאוליין בתר וכו': א' חזקת לא ליפתינן סבביא: א' גבי דבר שנעשה מצותו אין מועילין בו אמרין תרי מיעוטי כתיבי:

דקיימי דרא דגברי. כלל זה היה יכול לומר כגון שהיה חסר אחד עומד לשם צעשת הסגר וראה שלא חסר אלא רוצה לפרש צלותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא הא מילתא דאמור רבנן ז"ל בתר רובא.** וא"ת כיון דאמרין ז"ל בטר חזקה כ"ש בטר רוצה דרובא וחזקה רוצה עדיף^ט וי"ל דלרב אלא בר יעקב צעי ללא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבנו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא יתמסכרה אלא ילפינן מפריה לדלילין בטר רוצה אע"ג דליכא חזקה כנגד הרוב דלוקי גזרה שמוין עליו בחוקת טמא אמי שפיר הכא: **אבר היבא דליף לית לן בה.** מקשינן אמאי לא יליף מכל קרבנות דדחו שבת ולא חיישינן שמה ימלא קרבן טרפה ונמנא שחלל שבת וי"ל דלזין יכול להוכיח משס דליכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדמי שבת מלכות קרבן כמו שצפיקוח נפש אמרין בספ"ק דכתובות (דף טו): ללא הלכו צו אחר הוי: **דמנא גומרתא בו.** ואפילו חל ערב פסח להיות שבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דוחה את השבת: **ארתא מעגלה ערופה.** תימנה ללא דמי גבי פרה ועגלה כיון דליף לית לן בה וי"ל^י דמשמע דצעשת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו צעשת שמיטה ועריפה:

הערופה כשהיא שלמה. לקמן בפירוש (נד). דרשינן נמי מהעורפה זמא צעריפה ואין אחרת צעריפה וצדוק פרק כל הנשר (לקמן ק"ז): גבי דבר שנעשה מצותו ישאמר תרי מיעוטי כתיבי ושמו העורפה וי"ל דמהעורפה משמע שפיר ההוא מיעוטא דזמא צעריפה ומדמקח העגלה להעורפה דרשינן העגלה שלמה: **ארתא מפרה אדומה.** וא"ת כיון דפרה צת שמי שנים א"כ דילמא היינו משום דלוקמיה חזקה שאינה טרפה למ"ד^ט טרפה אינה חיה ומייהו כאלו י"ל דליכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חוקתו אבל לקמן דליף מעדים וזממיה קשה וי"ל דכל חזקה שלא נצברה ולא נודעה אפילו לעמד אחת לא אוליין נדעה ליה ויש לעמוד ממון ק"כ הלכה למעשה דאם עשה גזירות ממה שהמות ואח"כ נשחטה האחת ונמצאת טרפה שכולס אסורות דאין לי להעמיד פרה לחזקה ולומר השמא הוא דנטרפה מיהו צטרפה ממתת שהריאה היא סרוכה דאם היתר אין לאסור דהוה ליה ספק ספקא אינה טרפה א' ואם תמנא לומר דמיה אימנא דלחור כן נטרפה: **המארת קרייה רחמנא.** תימנה דלא קאי האי טעמא דריש אין מעמידין (ע"ז ט): דדייק התם גבי פלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע עד כאן לא פליגי אלא בחששא אבל היכא דודאי רצעה פסולה ש"מ דפרה קדשי מוצח היא ומשני דשאני פרה דקרייה רחמנא חטאת אלא מעמה תפסל ציונא דופן אלמנה תניא הקדישה ליונא דופן פסולה ור"ש מכשיר פירוש ואי איתא להאי דרשה דחטאת מוטמא חקרא לא הוה פליג ר"ש וימסקי אלא שאני פרה הואיל ומוט פוסל לא דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בה לכן פסולה דרביעה וציונא דופן כשרה ורובן דפסלי ציונא דופן משום דסברי דקדשי מוצח היא ומייהו על כרחיה אי אפשר לפרשה כן דככל דוכתא אמרין שאני פרה דקדשי צדק הוה א"כ הוה אמי כר"ש ונראה לפרש דהכי פריך אלא מעמה תפסל ציונא דופן ופריך לכולהו טעמי זין נפרש דטעמא דרביעה משום דקדשי מוצח היא זין נפרש משום דחטאת קרייה רחמנא דמקמתא ר"ש לא פליג ארצותיו רבי אליעזר ורבי יהושע שאני פרה הואיל ומוט פוסל בה ולא גרסינן אלא וצפריס לא היה כתוב אלא שבקונטרס הגיה וכתב ה"ג אלא וטעמא דחטאת קרייה רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ציונא דופן ואם תאמר לרבי שמעון דלית

כגון דקיימי דרא דגברי. האחד עומד וזה היה יכול לומר כגון שהיה חסר אחד עומד לשם צעשת הסגר וראה שלא חסר אלא רוצה לפרש צלותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא הא מילתא דאמור רבנן ז"ל בתר רובא.** וא"ת כיון דאמרין ז"ל בטר חזקה כ"ש בטר רוצה דרובא וחזקה רוצה עדיף^ט וי"ל דלרב אלא בר יעקב צעי ללא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבנו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא יתמסכרה אלא ילפינן מפריה לדלילין בטר רוצה אע"ג דליכא חזקה כנגד הרוב דלוקי גזרה שמוין עליו בחוקת טמא אמי שפיר הכא: **אבר היבא דליף לית לן בה.** מקשינן אמאי לא יליף מכל קרבנות דדחו שבת ולא חיישינן שמה ימלא קרבן טרפה ונמנא שחלל שבת וי"ל דלזין יכול להוכיח משס דליכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדמי שבת מלכות קרבן כמו שצפיקוח נפש אמרין בספ"ק דכתובות (דף טו): ללא הלכו צו אחר הוי: **דמנא גומרתא בו.** ואפילו חל ערב פסח להיות שבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דוחה את השבת: **ארתא מעגלה ערופה.** תימנה ללא דמי גבי פרה ועגלה כיון דליף לית לן בה וי"ל^י דמשמע דצעשת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו צעשת שמיטה ועריפה:

הערופה כשהיא שלמה. לקמן בפירוש (נד). דרשינן נמי מהעורפה זמא צעריפה ואין אחרת צעריפה וצדוק פרק כל הנשר (לקמן ק"ז): גבי דבר שנעשה מצותו ישאמר תרי מיעוטי כתיבי ושמו העורפה וי"ל דמהעורפה משמע שפיר ההוא מיעוטא דזמא צעריפה ומדמקח העגלה להעורפה דרשינן העגלה שלמה: **ארתא מפרה אדומה.** וא"ת כיון דפרה צת שמי שנים א"כ דילמא היינו משום דלוקמיה חזקה שאינה טרפה למ"ד^ט טרפה אינה חיה ומייהו כאלו י"ל דליכא חזקה אחרת כנגדה דהעמד טמא על חוקתו אבל לקמן דליף מעדים וזממיה קשה וי"ל דכל חזקה שלא נצברה ולא נודעה אפילו לעמד אחת לא אוליין נדעה ליה ויש לעמוד ממון ק"כ הלכה למעשה דאם עשה גזירות ממה שהמות ואח"כ נשחטה האחת ונמצאת טרפה שכולס אסורות דאין לי להעמיד פרה לחזקה ולומר השמא הוא דנטרפה מיהו צטרפה ממתת שהריאה היא סרוכה דאם היתר אין לאסור דהוה ליה ספק ספקא אינה טרפה א' ואם תמנא לומר דמיה אימנא דלחור כן נטרפה: **המארת קרייה רחמנא.** תימנה דלא קאי האי טעמא דריש אין מעמידין (ע"ז ט): דדייק התם גבי פלוגתא דרבי אליעזר ור' יהושע עד כאן לא פליגי אלא בחששא אבל היכא דודאי רצעה פסולה ש"מ דפרה קדשי מוצח היא ומשני דשאני פרה דקרייה רחמנא חטאת אלא מעמה תפסל ציונא דופן אלמנה תניא הקדישה ליונא דופן פסולה ור"ש מכשיר פירוש ואי איתא להאי דרשה דחטאת מוטמא חקרא לא הוה פליג ר"ש וימסקי אלא שאני פרה הואיל ומוט פוסל לא דבר ערוה ועבודת כוכבים פוסלין בה לכן פסולה דרביעה וציונא דופן כשרה ורובן דפסלי ציונא דופן משום דסברי דקדשי מוצח היא ומייהו על כרחיה אי אפשר לפרשה כן דככל דוכתא אמרין שאני פרה דקדשי צדק הוה א"כ הוה אמי כר"ש ונראה לפרש דהכי פריך אלא מעמה תפסל ציונא דופן ופריך לכולהו טעמי זין נפרש דטעמא דרביעה משום דקדשי מוצח היא זין נפרש משום דחטאת קרייה רחמנא לעולם קאי לרבנן דפסלי ציונא דופן ואם תאמר לרבי שמעון דלית

האחד עומד וזה היה יכול לומר כגון שהיה חסר אחד עומד לשם צעשת הסגר וראה שלא חסר אלא רוצה לפרש צלותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא הא מילתא דאמור רבנן ז"ל בתר רובא.** וא"ת כיון דאמרין ז"ל בטר חזקה כ"ש בטר רוצה דרובא וחזקה רוצה עדיף^ט וי"ל דלרב אלא בר יעקב צעי ללא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבנו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא יתמסכרה אלא ילפינן מפריה לדלילין בטר רוצה אע"ג דליכא חזקה כנגד הרוב דלוקי גזרה שמוין עליו בחוקת טמא אמי שפיר הכא: **אבר היבא דליף לית לן בה.** מקשינן אמאי לא יליף מכל קרבנות דדחו שבת ולא חיישינן שמה ימלא קרבן טרפה ונמנא שחלל שבת וי"ל דלזין יכול להוכיח משס דליכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדמי שבת מלכות קרבן כמו שצפיקוח נפש אמרין בספ"ק דכתובות (דף טו): ללא הלכו צו אחר הוי: **דמנא גומרתא בו.** ואפילו חל ערב פסח להיות שבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דוחה את השבת: **ארתא מעגלה ערופה.** תימנה ללא דמי גבי פרה ועגלה כיון דליף לית לן בה וי"ל^י דמשמע דצעשת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו צעשת שמיטה ועריפה:

האחד עומד וזה היה יכול לומר כגון שהיה חסר אחד עומד לשם צעשת הסגר וראה שלא חסר אלא רוצה לפרש צלותו ענין שאף הכהן עצמו היה יכול לידע: **מנא הא מילתא דאמור רבנן ז"ל בתר רובא.** וא"ת כיון דאמרין ז"ל בטר חזקה כ"ש בטר רוצה דרובא וחזקה רוצה עדיף^ט וי"ל דלרב אלא בר יעקב צעי ללא קיס ליה חזקה מקרא ולמאי דמפרש רבנו חיים דהא דרובא עדיף מחזקה לא יתמסכרה אלא ילפינן מפריה לדלילין בטר רוצה אע"ג דליכא חזקה כנגד הרוב דלוקי גזרה שמוין עליו בחוקת טמא אמי שפיר הכא: **אבר היבא דליף לית לן בה.** מקשינן אמאי לא יליף מכל קרבנות דדחו שבת ולא חיישינן שמה ימלא קרבן טרפה ונמנא שחלל שבת וי"ל דלזין יכול להוכיח משס דליכא למימר דמספק נמי אמר רחמנא דלדמי שבת מלכות קרבן כמו שצפיקוח נפש אמרין בספ"ק דכתובות (דף טו): ללא הלכו צו אחר הוי: **דמנא גומרתא בו.** ואפילו חל ערב פסח להיות שבת מלאכה שאי אפשר לעשות מע"ש דוחה את השבת: **ארתא מעגלה ערופה.** תימנה ללא דמי גבי פרה ועגלה כיון דליף לית לן בה וי"ל^י דמשמע דצעשת שריפה ולאחר עריפה תהיה שלימה כמו צעשת שמיטה ועריפה:

א) וצמרת י: יבמות ק"ט. ב) נ"י תוס' לקמן כ. ד"ה מין. ג) פסחים פ"ד (ומספחה פסחים פ"ו ה"ז). ד) זכרות פ"א. ה) קדושין מ. וצמרת ע: מגילה פ"א. ע"ז כ"ט. ו) יבמות ק"ט. ז) לקמן [גמ' ט]. ח) [גמ' טו]. ט) יבמות ק"ט. י) וגי מהרי"ם נדה י"ח. י"א) וגי מהרי"ם דמשמע דצעשת שריפה ועריפה תהיה כ' ומוקף מינת ולאחר. י"ב) לקמן [ג'].

גליון הש"ס

גמ' ולא נתחיה לנתחים. ע"ל דף כ' ע"א תוס' ד"ה מין:

הגהות מהר"ב רנשבורג

א) ת"ח תחילת מפרה אדומה וכו' ולא חסר לומר טרפה. כ"ג עין בעיגולא דלחמה למהרי"א אלפנארי בספר סדר אלה רבא חוטא דף ל"ח ע"ד מ"ש בזה:

לעזי רש"י

פרטי"ר. לדיק. הנק"ש והנק"א. ירכי"ס.

מוסף רש"י

כגון ט' הנויות. תחילת ונמנא אלא אחר הכהן דכיון דתנויה לפניו הוה ואלו חזין שזינן מוכרות צער שמיטה (יבמות ק"ט ובע"ז בבורות ט"ז). וסנהדרין. י"ג מוזין וי"א מיידינן דק"ל וי"א דהואל רוב מוזין וקמן יניחו (יבמות ט"ז ובע"ז בבורות ט"ז). וי"א מיידינן דק"ל וי"א דהואל רוב מוזין וקמן יניחו (יבמות ט"ז ובע"ז בבורות ט"ז). וי"א מיידינן דק"ל וי"א דהואל רוב מוזין וקמן יניחו (יבמות ט"ז ובע"ז בבורות ט"ז). וי"א מיידינן דק"ל וי"א דהואל רוב מוזין וקמן יניחו (יבמות ט"ז ובע"ז בבורות ט"ז).

רבינו גרשום

אדחכי דכתן הלך לביתו עמרו לשם דרא דגברי והם דאו דלא בער כלל ומשום הכי צריך להסגיר ועדיין א' אינן דלא אוקים מילתא אדחוק: כגון השע חתיות וסנהדרין לא קות מיכתיי לי. תשע חתיות כיון כולן מוכרות בשר שחוטתו וחתח מוכרות בשר נבלה ומצא אדם חתיכה של בשר בארץ אמרין דכל דפריש מוכרה פריש וכשרה. סנהדרין כיצד אי שלשים ושהיה לזכות שלשים ו' לחובב אחרי רבים להטות. אלא כי קא מיבעיא כגון קטן וקטנה כלומר דאמרין קטן וקטנה לא חולצין ולא מיבייבין קטן שמה אמיט סריס חמה וכו' ארצות חמה שאריות לו ממתת חולי כלומר שנפלו לו בני מעים שלו בביצים וכו' גבי וביא קטנה שמה תמצא אילוניות שאין לה דרין ואינה ראויה לילד ואינה ראויה ליבום ומיליבום אינה ראויה לחליבה נמי אינה ראויה והשתא קא מיבעיא ליה חולצין או מיבייבין אי לא מי אוליין בתר רובה ורובה אין נמצאין לא סריס חמה ולא אילוניות אי לא מי אוליין בתר רובה דרובה דאוליין בתר רובה דאוליין ניקב קרום של מוח: ממאי דלמא דפלי ליה ובדיק ליה. כלומר בקעו לצד אחד אבל היכא דליף שמחובר היה עדיין מתח דלא נחת כולה לנתחים לית לן בה ולא צמית מהכא למילף דויל בתר רובה: דמנא גומרתא עליה וקלי ליה. כלומר על העצם של ראש מניח חזלת ושרוף העצם כנגד קרום של מוח ואם לאו וכעשי אין בו משום שבידת עצם. ועדיין לא מצית למילף מהכא דויל בתר רובה: וכו' תימא דמתני ופסיק ליה כלומר דפסיק ליה במקום חוט השרדה למטה מן העצם כלפי הראש. לעומת הנצח אמר רחמנא וכו': אבל היכא דליף כלומר שמחוברת א' שצריכה תמימה מצד אחד לית לן בה: וליחוש שמא טרפה אלא תדע דויל בתר רובה.

א) נראה דל"ל שמוכרות מנא אחד דעדיין היא תמימה לית לן בה.